

בתי המשפט		1
א 15145/93	בית משפט השלום ירושלים	
31/10/02	לפני כב' השופט דוד מינץ	

התובעתהנתבעים

2

בעניין:

אבראהים וואלה, קטינה
באמצעות אביה מוסטפה אבראהים
ע"י ב"כ עו"ד גנסיין דורון
נ ג ד

1. קנילסקי יצחק

2. "מגדל" - חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד שור נטליה

פסק דין

3

הרקע וטענות הצדדים

5

התובעת, ילידת 1988, תושבת אבו גוש. ביום 3.12.92 נפגעה התובעת בתאונת דרכים בעת שחצתה את הכביש הראשי באבו-גוש (להלן: "התאונה"), כאשר רכב מסוג פונטיאק מ.ר. 08-837-65 הנהיג בידי נתבע 1 (להלן: "הנתבע") פגע בה. כתוצאה מהתאונה התובעת נפצעה ונחבלה קשות בכל חלקי גופה ובעיקר בראשה. היא הובהלה לביה"ח "הדסה" - עין כרם, שם אושפזה עד ליום 7.10.92. לפי הנטען בכתב התביעה, מאז התאונה סובלת התובעת מכאבי ראש חזקים, עייפות, בעיות זיכרון, זכרון מבלבל, עצבנות, ביעותי לילה והרטבות וכן מקשיים במישור החברתי. כמו כן, היא סובלת מהפרעות תפקודיות קשות בתחום הניורולוגיה והפסיכאטריה, דבר אשר יקשה עליה בעתיד להשתלב במערך העבודה ויגביל את כושר השתכרותה. התובעת הגישה את תביעתה כנגד הנתבע וכנגד נתבעת 2, שהייתה המבטחת של הרכב במועד התרחשות התאונה (להלן: "הנתבעת"), והיא העמידה אותה על ראשי נזק שונים והיא הגישה עם תביעתה בקשה למינוי מומחה בתחומי הפסיכאטריה והניורולוגיה.

17

בתחילה טענת הנתבעים הייתה, כי הם אינם נושאים בנזקים שנגרמו לתובעת מאחר והיא נפגעה בשעת שיצאה מרכב אחר שמספרו 91-472-981, ועל כן על נהגו, מר אברהם מוסטפא, ועל חברת הביטוח "הפול" - מאגר ישראלי לביטוח בע"מ, אשר ביטחה רכב זה במועד התאונה לשאת בתשלום הנזקים, ולחלופין לחלוק עמהם בתשלום מאחר ובתאונה בה נפגעה התובעת היו מעורבים שני כלי הרכב. הנתבעים אף הגישו הודעת צד ג' כנגדם. ואולם, ביום 3.9.98 הגיעו הצדדים להסכמה וניתן פס"ד חלקי בתובענה ע"י כב' השופטת מזרחי (לפניה נשמעה התובענה בתחילת דרכה), לפיו הודעה לצדדים שלישיים נמחקה ובסופו של יום, הנתבעים לא הכחישו את חבותם לשלם לתובעת פיצויים בשל נזקה שנבעו מהתאונה, אך היו מפולגים עם התובעת בשאלת גובה הפיצויים המגיעים לה, כשהם מכחישים את קיומם ואת הקשר הסיבתי בין התאונה לבין הנזקים שנבעו ממנה. הם הוסיפו גם, כי התובעת לא עשתה די על מנת להקטין את נזקה.

28

הדיון התביעה ארך זמן ניכר בגלל אופי הפגיעה בתובעת וגילה, ועד אשר הוברר, כי מצבה הרפואי כיום ציבי. אכן, מחלוקת הייתה גם סביב יציבותה של הנכות והגורמים לה, אך בסופו של יום, לנוכח מכלול הנסיבות (אשר יפורטו להלן), המסקנה הייתה, כי יש לסתום את הגולל על פני התביעה ולהביאה לידי סיום. תחילה אפוא, דיון במצבה הרפואי של התובעת.

33

מצבה הרפואי של התובעת

35

כאמור, התובעת הגישה בקשה למינוי מומחים בתחומי הפסיכאטריה והניורולוגיה. בסופו של יום מבוקשה ניתן לה ובית המשפט מינה את ד"ר אסתר גלילי-ויסטוב, כמומחית בתחום הפסיכאטריה ואת ד"ר אברהם שטיינברג כמומחה בתחום הניורולוגיה. ד"ר שטיינברג בחוות דעתו מיום 22.5.94 לא מצא שהתובעת לוקה בנכות בתחום הניורולוגיה, ואף מצא כי הבדיקה הניורולוגית תקינה לחלוטין. עם זאת הוא ראה צורך לציין כי התנהגותה של התובעת אלימה והמליץ להפנותה לקבלת הערכה פסיכיאטרית. ואכן, ד"ר גלילי-ויסטוב הגישה תחילה את חוות דעתה ביולי 1995 ולאחר מכן חוות דעת משלימה באפריל 1998 וזאת לאחר שהובאו בפניה ממצאי הבדיקה הניורופסיכולוגית שערכה לתובעת ד"ר ליאת קליימן. ביום 23.9.00 ערכה ד"ר גלילי-ויסטוב חוות דעת נוספת בה ציינה, כי מבחינת הישגיה הלימודיים, התובעת לקוייה באופן משמעותי והיא אינה יכולה להשתלב במסגרת של חינוך רגיל. היא הוסיפה, כי אין לה קשרים חברתיים, היא אינה עוזרת בעבודות הבית ואינה עצמאית מבחינת הגיינה וטיפוח עצמי. ד"ר

גליל-ויסטוב ציינה בחוות הדעת, כי יש צורך בטיפול מרפאתי משולב, פסיכותרפיה ותרופות כמו גם להזדרכת ההורים בתדירות קבועה של אחת בשבוע. היא קבעה את נכותה במועד הגשת חוות הדעה (האחרונה) בשיעור 25%, תוך שהיא מצביעה על שיפור קבוע שחל במרבית התחומים מאז שהחלה התובעת בקבלת טיפול מסודר. אולם בסופו של דבר היא נמנעה באותו מועד מלקבוע לתובעת נכות צמיתה באופן סופי.

6

בשלב מאוחר יותר, הגיעו הצדדים להסכמה בדבר החלפת המומחית, וביום 12.11.00 מינה בית המשפט את ד"ר רמי אהרונסון למומחה בתחום הפסיכיאטריה במקום ד"ר גליל-ויסטוב. בהחלטת בית המשפט נקבע, כי חוות דעתו של ד"ר אהרונסון תשמש חוות דעת בלעדית בתחום רפואי זה. ואכן, ביום 5.4.01 נתקבלה חוות דעתו הראשונה של ד"ר אהרונסון, בה העריך את נכותה של התובעת בתחום הפסיכיאטריה ביום עריכת חוות הדעת בכ- 50%. לדעתו, נכותה של התובעת מאז התאונה ועד אביב 1998 עמדה על 30%, כשנכות זו הינה כתוצאה מהתאונה, לעומת זאת באשר להחמרה ותוספת הנכות שחלה מאז אביב 1998, טען, כי יש מקום לאבחנה מדוייקת יותר של קביעת הקשר לתאונה, וזאת במסגרת הסתכלות באישפוז. הוא הוסיף גם, כי יש סיכוי שטיפול במסגרת מחוץ לבית בכוחו למזער את מידת הנכות, והוא המליץ כי התובעת תישלח למבטאים פסיכולוגיים ונירופסיכולוגיים. עפ"י המלצתו, הוחלט ביום 21.5.01, כי התובעת תישלח למבחנים אצל ד"ר זלוטוגורסקי, מומחה לנירופסיכולוגיה וד"ר שפיק מסלחה, פסיכולוג קליני

18

19

ד"ר מסלחה סיכם את תוצאות בדיקתו ביום 15.8.01, בו הצביע על הפרעת אישיות קשה של התובעת המאופיינת על ידי תלות קיצונית, חוסר בשלות רגשית, אופוזיציוניות, וקשיים רציניים ביחסים בינאישיים. הוא ציין גם, כי למספר עובדות בעברה של התובעת ומשפחתה עובר לתאונה (לידה לאחר הפלות חוזרות ונסיגות כושלים במשך 6 שנים מאז נישואי הוריה ומותו של אחיה החולה) היוו השפעה על מצבה. עם זאת, על פי הערכתו, התאונה הייתה גורם שהגביר את המצב הקיים וגרם להחמרה במצב הרגשי ולתחושת חוסר הביטחון והאימון של התובעת. הוא אף ציין כי קשה צורך בשינוי מיידי באופן בו מתנהלים חיי התובעת, לרבות הוצאתה מבית הוריה. אולם, מתוך מודעות להתנגדותה של המשפחה להוצאת התובעת לפנימייה טיפולית, המליץ על טיפול אינטנסיבי פעמיים בשבוע למשך שנה לתובעת ולהוריה.

29

ד"ר צלי זלוטוגורסקי סיכם את תוצאות בדיקתו ביום 7.7.01 והוא הצביע על תיפקוד ירוד של התובעת ברוב המטלות הקוגניטיביות הגבוהות, אימפולסיביות ורגרסיביות, קשיים בריסון עצמי עם קשיים בולטים בבדיקת המציאות.

33

לאותו תוצאות בדיקות אלו הגיש ד"ר אהרונסון חוות דעת משלימה מיום 1.12.01 בה חזר על דעתו המעצב את נכותה של התובעת בתחום הפסיכיאטריה בכ- 50%, כשמתוך זה כ-30% הינם כתוצאה מהתאונה. לעומת זאת טען, כי קיים קושי לשייך את ה-20% הנוספים לתאונה, ובסופו של דבר אף קבע כי הוא מעריך ש-20% אלו לא נגרמו ממנה. הוא חזר גם על דעתו, כי יש סיכוי סביר שטיפול במסגרת מחוץ לבית, בכוחו למזער את מידת הנכות, והוא אף המליץ על טיפול כזה במחלקה פסיכיאטרית או במסגרת פנימיית טיפולית. לדבריו, נכות צמיתה ניתן יהיה לקבוע רק בעוד שנתיים ממועד מתן חוות הדעת.

41

ברם, בתשובות לשאלות הבהרה שנשלחו אליו מטעם ב"כ התובעת הבהיר, ולמעשה תיקן את האמור בחוות דעתו, וטען כי את ההחמרה שחלה במצבה של התובעת בתקופה שמאביב 1998 ועד היום יש לייחס בעיקר לדינמיקה המשפחתית בה חיה התובעת ועל כן יש להעריך את היחס בין השפעת התאונה לבין השפעת גורמים אחרים מתוך 50% הנכות של התובעת בתקופה שמאביב 1998 החלקים שווים, לאמור - באופן ש 25% נכות יש לתלות בתאונה ואת ה-25% הנכות הנוותרים יש לתלות בגורמים אחרים. בתשובותיו לשאלות הוא גם חזר והדגיש את הצורך בטיפול מתאים בעתות סביבה טיפולית כוללת, ואת החשש שקיים להחמרה במצבה של התובעת במידה וימנע ממנה טיפול שכזה.

50

יצויין כי איש מהמומחים לא נחקר בבית המשפט ובצדק טען ב"כ התובעת בסיכומיו, כי לאור האמור, ניתן לומר כי הצדדים, שניהם, הכירו בממצאי המומחים.

53

יוצא דבר, כי כיום חוות הדעת הרפואית המחייבת קובעת, כי יש לזקוף 25% נכות בתחום הפסיכיאטריה שבו לוקה התובעת לתאונה, וזאת למרות שעל פני חוות הדעת, ד"ר אהרונסון לא ידע למצא בבירור מה מידת תרומתה של התאונה למצבה הנוכחי, לא מבחינת מצבה הרפואי של התובעת לפני התאונה ולא מבחינת התרומה של חוסר הטיפול בתובעת, לאחריה. ניתן לומר גם,

שמצבה של התובעת לאחר התאונה ידע ירידות ועליות. חלק מהתופעות שתוארו בסמוך לתאונה, הלכך ופחתו במרוצת ארבע השנים שלאחריה כשמצבה של התובעת למעשה הלך והשתפר עד לאבט 1998, ואילו חלקן הלכו והחמירו.

4

אכן אפוא, למרות שהמומחה היה סבור, שמא, זרעי נכותה של התובעת בתחום הפסיכיאטריה נזרע לפני התאונה (בשל רגישותה הנפשית המוגברת שנגרמה עקב עיסוק המשפחה במות אחיה) לא היה לו ספק שהתאונה גרמה להתפרצותה של הנכות במתכונתה הנכחית (ולהחמרה במצבה הרגיש ממילא). כמו כן, העובדה שההורים סרבו לאמץ, כמעט בכל הזדמנות, כל המלצה טיפולית רפואית לתובעת (הם סרבו בין היתר שהתובעת תטופל במסגרת טיפולית וחינוכית וסרבו שתעבור מבחנים פסיכודיאגנוסטיים, והתנגדו גם לאישפוז בכל מסגרת, אפילו לצורך אבחון) לא שיפרה את מצבה, ולא איפשרה הסתכלות במשך תקופה יותר ארוכה על מנת לבחון את המצב ביתר דיוק ולכן גם המומחה השתית את הערכתו במידה מסויימת על ניחוש או הערכה כללית - ולא בוודאות מלאה. במצב שכזה, מקום בו, כאמור, ההערכה הבלתי מדוייקת של המומחה היא בעצמים של הורי התובעת, אין מנוס, מצד אחד, אלא לסמוך על ממצאי המומחה, אולם אין להעלות על הדעת לזקוף לתובעת נכות גבוהה יותר מזו שנקבעה על ידי המומחה (כפי שבקש ב"כ התובעת בסיכומיו), מאידך.

17

אני אבט אפוא, כי נכותה של התובעת כתוצאה מהתאונה עומדת על 25% בתחום הפסיכיאטרי. בהערת אגב אציין, כי אישוס למסקנה זו מוצא אני גם בחוות דעתה של ד"ר גלילי-ויסטוב (למרות שהיא מאיינת מחייבת עוד) אשר גם כן קבעה את מצבה הנוכחי של התובעת ב-25%.

21

מכאן להשלכות הנובעות מהעובדה - הבלתי שנויה במחלוקת, שהורי התובעת מנעו ממנה טיפול רפואי נאות שעשוי היה להיטיב את מצבה.

24

הקטנת הנזק - הימנעות מטיפול

26

מסתבר שחרף המחלוקת שהתגלעה בין ב"כ הצדדים באשר להשפעה הקיימת מסירוב ההורים שהתובעת תעבור טיפול על מצבה הרפואי והמשמעות הנובעת מכך, נראה כי בפועל גם לו עברה התובעת טיפול כפי שהומלץ, קשה לשער כי מצבה היה משתפר וחוזר לאיתנו כפי שהיה, ולו כפי שהיא צבאביב שנת 1998. מסקנה זו עולה בבירור מחוות דעתו של ד"ר אהרונסון אשר זקף את מחצית מנכותה למה שהוא מכנה "הדינמיקה המשפחתית" בה חייה התובעת, כאמור לעיל. על כן, למרות שאיני תמים דעים עם דעתו של ב"כ התובעת בסיכומיו - שלא ניתן לזקוף את התנהגותם של הורי התובעת לחובתה של התובעת עצמה (שכן בשלב קטינותה של התובעת, חובת הקטנת הנזק צמודת על הוריה), הערכת המצב הרפואי שנקבע ע"י המומחה, כבר כולל בחובו את כל המרכיבים הקשורים לעניין ומשקפים את מצבה הרפואי של התובעת, כתוצאה מהתאונה - גם לו טופלה כראוי. רוצה לומר, הואיל ומחצית מנכותה של התובעת נוקפה ממילא ל"דינמיקה המשפחתית" (השלילית יש לומר), ומטרת הטיפול שהוצע הייתה על מנת לעקר את ההשפעה המשפחתית ולהעתיק את התובעת לסביבה בעלת סיכויי החלמה טובים יותר, אי אימוץ ההמלצות הרפואיות על ידי המשפחה גרם אך לקבעון במצבה הרפואי כפי שהוא אכן הוערך בפועל על 40% המומחה. לכן, למרות שתמים דעים אני עם ב"כ התובעת שהתובעת באמצעות הוריה לא פעלה להקטנת נזקה על ידי הימנעות מטיפול, השלכה ממשית לסוגייה זו בדבר שיעור הנכות הקובע לעניין פסק דין זה - אין. עם זאת, יש לסוגייה של אי הקטנת הנזק השלכה ישירה על גובה הפיצוי, אך זאת להלן.

44

ומכאן להערכת נזקה של התובעת.

46

עדיפותיהם של התובעת והוריה

48

מטעם התובעת הוגש תצהיר עדות ראשית של אביה מר מוסטפה איברהים, אשר טען, כי לפני התאונה בתו הייתה ילדה פקחית, והוא הצביע על כך שהיא הלכה ודיברה עוד טרם מלאה לה שנה. הוא תיאר את ייסוריה של בתו לאחר התאונה וסיפר כי לאחר שיתרורה מבית החולים היא סבלה מכאבי ראש, הייתה מתעוררת הרבה בלילות, הרטיבה כמעט כל לילה והחלה להתנהג בצורה מוזרה, שכללה בין היתר, אכילה ולעיסה של בגדיה, אלימות כלפי תינוקות וילדים קטנים, הסתגרות ממושכת בחדרה, עצבנות וכד'. הוא סיפר גם, כי בסמוך לתאונה ובתחילה היא הלכה לגן צאפון מקוטע לאחר שהוא ואשתו הכריחו אותה. כך גם היה בכיתות א-ג, והוא קיבל תלונות רבות על כך שהיא מרביצה לילדים, מתפרצת וכועסת. בתחילת 1998 התובעת סרבה בתוקף ללכת לבית הספר, בטענה שהילדים מסתכלים עליה ומדברים עליה, היא צעקה ובכתה ולמרות כל

נסיונות השכנוע גם של מנהלת בית הספר, המורה שלה ונציגת משרד החינוך, היא עמדה בסיטובה. בחקירתו הנגדית הוסיף, שהוא לקח אותה בעצמו לבית הספר כמעט כל יום אך היא הייתה בורחת וחוזרת הביתה. היא גם לא הייתה מעוניינת לשמוע ולשתף פעולה עם אף אחד מאנשי המקצוע אליהם נשלחה. הוא ציין כי הוא ואשתו ניסו ללמד אותה בבית על ידי מורה שבאה לביתם אך גם נסיון זה לא צלח.

6

האבדתיאר את כל נסיונות הטיפול בעבר: השיחות עם הפסיכולוג של בית הספר אליו הלך יחד עם בתו ואף היא לא שיתפה פעולה; הטיפולים בתחנה לבריאות הנפש במשמר העם; הטיפולים בהדסה; בבית החולים באיתנים, וכיוצ"ב. הוא גם סיפר כי לא פעם לווה כסף כדי שיוכל לטפל בבתו ועל המאמצים הרבים שעשה עד שבסופו של דבר גם הוא התייאש. הוא הוסיף, כי מאז התאונה ועד היום בתו מטופלת בתרופות להרגעה 3 פעמים ביום. באשר לדרך הטיפול בעתיד הוא אישית בחקירתו כי הוא יודע שיש המלצה לאשפוז את בתו אך הוא איננו מוכן לכך בשום אופן מאתו והוא ומשפחתו מנהלים אורח חיים דתי.

14

גם אמו של התובעת, גבי פאטמה איברהים, הובאה למתן עדות, והיא עמדה אחרי דברי בעלה ותאמה את מסכת הייסורים התלאות והטיפולים שעברו על התובעת מאז התאונה. היא הוסיפה כי בדרך לא רוצה לצאת מהבית, וכשהיא יוצאת, היא שמה משהו על הראש. לדבריה, היא לא יכולה להשאיר אותה לבד בבית. גם גבי איברהים כבעלה, עמדה על כך שהיא מסרבת שבתה תאושפו בבית חולים, וטענה כי טיפולים במסגרת מחוץ לבית לא יועילו ממילא.

20

התובעת התייצבה אף היא בבית המשפט ועוד טרם לעדותה ישבה באולם עם סוודר שחור על ראשה המעט שאוכל לומר הוא, שהתובעת אינה מתנהגת כילדה בת גילה והתרשמות בית המשפט מעדושה עלתה בקנה אחד עם תווה הדעת של המומחה. העדות כשלעצמה לא הוסיפה, אך לוודאי לא גרעה.

25

פיצוץ בגין אבדן כושר עבודה לעתיד

27

לאורכל האמור ובהתבסס גם על עדויות ההורים והתובעת, ביקש ב"כ התובעת להעריך את אובדן כושרהשתכרותה של התובעת לעתיד על בסיס נכות תפקודית כתוצאה מהתאונה בשיעור 35% ועל שכר הממוצע במשק. לחילופין טען, כי יש לערוך חישוב לפי נכותה הרפואית כתוצאה מהתאונה, לאמור, 25%. מנגד ב"כ הנתבעת טענה בסיכומיה, כי יש להעריך את אובדן הכושר על בסיס 15% נכות ושכר של 3,500 ₪ לחודש. טענתה העיקרית של ב"כ הנתבעת הייתה, כי גם לולי התאונה סיכויי התובעת לצאת לעבודה מחוץ לבית היו נמוכים מאוד וגם לו הייתה יוצאת לעבודה שכר הממוצע היה נופל בהרבה מהשכר הממוצע במשק. לצורך כך אף צרפה טבלה מירחון "חשש" מפברואר 2002 המפלחת את השכר הממוצע ביישובים השונים, כולל גם מקום מגוריה של התובעת, באבו גוש.

37

הנדרש המקובל הוא אכן לפסוק לקטין פיצויים בשל אובדן שכר על בסיס השכר הממוצע במשק. לא צדי נקבע כי השכר הממוצע במשק מהווה קריטריון אחיד, יציב וסולידי אשר מפשט את הדימונוע ספוקליציות (ע"א 61/89 מדינת ישראל נ' שלום אייגר (קטין) ואח', פ"ד מה(1) 580, 41(591) ברס, לא ניתן להתעלם באופן כה גורף מנתוניה האישיים, המשפחתיים, החברתיים והכלכליים של התובעת הספציפית, וממכלול הנתונים סביר בעיני כי גם לולי התאונה התובעת דהכחלא הייתה משתכרת את השכר הממוצע במשק. אני מעריך אפוא, את שכרה הפוטנציאלי של התובעת בסך 4,000 ₪ נטו לחודש.

45

ובאשר להשלכת נכותה הרפואית על שכרה לעתיד של התובעת. ב"כ התובעת בסיכומיו טען, כי לנכותהרפואית פסיכאטרית ישנה השלכה תפקודית גבוהה יותר ולכן אבדן השכר שבצד הנכות אף הוא גבוה יותר. הוא ביקש, כאמור, להעריך את הנכות התפקודית הכוללת של התובעת בשיעור 70% וצקוף מחצית משיעור זה לתאונה. סברה זו אינה מקובלת עלי ולו מפאת ניסוחה של תקנה 34 ומכלל זה תקנה 34 (ה) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 והקובעת את שיעור הנכות, בין היתר, בהתחשב בהגבלות הקיימות בהתאמה הסוציאלית ובכושר העבודה של הנפגע. לכן, אני בדיעה, כי יש לבצע חישוב אריתמטי על בסיס הנכות הרפואית בלבד, לאמור - 25%.

54

לפי החשבון שנעשה בסיכומי ב"כ התובעת (תוך התאמת הנתונים המפורטים לעיל) סך הפיצוי המגוש לתובעת בראש נזק זה עומד על 248,008 ₪ (0.8375 X 296.1291 X 4,000 X 0.25 - תוך ביצועחישובי היוון כפול) נכונים להיום.

1

כאבטבל

3

לאות קביעת נכותה של התובעת בשיעור 25% (שלא כדעת ב"כ הנתבעת בסיכומיה שיש להעריך גם פיצוי זה על בסיס 15%) ובהתאם לחישוביו של ב"כ התובעת לגביהם לא באה הסתייגות בסיכומי ב"כ הנתבעת אני פוסק לתובעת בראש נזק זה סך של 54,754 ₪ נכון להיום.

7

עזרת לזולת לעבר ולעתיד

9

בסיכומיו ביקש ב"כ התובעת לפסוק לתובעת סך של 3,000 ₪ לחודש החל מיום התאונה ועד היום (1117 חודשים), לאמור, סך של 351,000 ₪ וכן סכום זהה של 3,000 ₪ לחודש עד הגעתה של התובעת לתום תקופת תוחלת חייה בגיל 77 במכפלת מקדם ההיוון, לאמור סך של 1,018,286 ₪. לעומת זאת, ב"כ הנתבעת טענה כי יש לפסוק לתובעת סכום גלובאלי בסך 5,000 ₪ עבור עזרת בני המשפחה לעבר והיא טענה כי לא מגיעה לה דבר בראש נזק זה לעתיד.

15

הלכה לפסוקה היא, כי לנפגע קיימת זכות לפיצויים בגין עזרה שהיה צריך לקבל מזולתו בעקבות פציעתו וקיומו של הפסד כספי איננו תנאי הכרחי לקבלת הפיצוי (ע"א 93/73 רחל שושני נ' חיים קראס ואח' פ"ד כח(1) 277). ברם, לעובדה שהוריה של התובעת מנעו ומונעים ממנה טיפול כיאות, יש השפעה והשלכה לעזרה שהם נאלצו ונאלצים להושיט לה בגפם. לו ההורים היו פועלים על פי המלצת הרופאים, הם היו משוחררים מחלק ניכר של עול הטיפול בתובעת. לכן אפוא, אין הם יכולים היום לבוא ולהלין שהם נאלצו ונאלצו להוציא הוצאות רבות על העזרה שהם הושיטו ויושטו לה, מקום בו יכלו ויכולים לזכות בטיפול רפואי, בחינוך ובהשגחה כמעט אין כסף. זכותם וחירותם של ההורים לנהוג על פי אמונתם הדתית או לפי כל אמונה אחרת, אולם, מקום בו קיימת הכוונה וחווה דעת רפואית חד משמעית שהתובעת הייתה זקוקה וזקוקה כיום לטיפול רפואי ולחינוך מיוחד, אין הם רשאים להטיל את מעמסת ההוצאות על כתפיה של הנתבעת. המחצית על ידי ההורים בתצהירים (המשותף) בדבר הטיפולים הרפואיים שעברה התובעת, אינו מספק על מנת להשתכנע שהם פעלו על פי המתחייב מהנסיבות. לטעמי, הדעת אינה סובלת שהנתבעת תשאר צפונה בבית בחוסר מעש רק בשל העובדה שהיא מסרבת כביכול ללכת לבית הספר 29- בה בעת שהיא זקוקה באופן דחוף למסגרת טיפולית וחינוכית מיוחדת ותומכת. ההנחה היא צדק ניתן היה וניתן כיום, להעניק לתובעת טיפול וחינוך שיעלה בקנה אחד עם אמונתם הדתית של החורים. אכן אין לצפות שתובע יצא מגדרו על מנת להקטין את נזקיו (ע"א 252/86 גולדפרב נ' כלל צנזרה לביטוח בע"מ, פ"ד מה(4), 45), אך במקרה זה, די ברור, שההורים לא עשו כמעט דבר באופן צביר, לא רק על מנת להקטין את נזקי התובעת, אלא גם, ואולי בעיקר להטיב את מצבה הרפואי הנפשי.

35

באופן כל זאת, האמת היא, כי שני הצדדים הותירו את עניין שומת ההוצאות לפתחו של בית המשפט וזאת בהעדר נתונים וראיות אובייקטיביים דרכם ניתן לתהות על העזרה שהושיטו ההורים בפועל והעלויות אשר היו נחסכות מהם לו אימצו את המלצות הרופאים כאמור. עם זאת, די ברור, על פני הנסיבות האובייקטיביות, כי התובעת לא תוכל להתנהג ככל האדם והיא תהיה זקוקה לעזרה לא מעטה על ידי הסביבה. אכן גם, יש להתחשב בעובדה שמצבה הרפואי הקשה של התובעת אינו רק בעטייה של התאונה ולכן יש לערוך חשבון המתחייב רק לתרומתה של התאונה למצבה הרפואי כאמור. כדרכה של אומדנא, איפוא, אין היא מדויקת ובחירתי לעשותה באופן

מדויק

44

אני מעריך אפוא, את ההוצאות החודשיות (הממשיות תוך התחשבות בעול של הקטנת הנזק המוטל על שכס התובעת, כאמור) לעבר ולעתיד בסך 500 ₪ לחודש עד להגעתה לגיל 20. החל מגיל זה והלאה, הסברה היא שהתובעת תזדקק לטיפול מסיבי יותר של הסביבה (למשל, בשל העדר מסגרת חינוכיות מיוחדות פורמאליות בגילים המבוגרים יותר), שכן הטענה של ב"כ התובעת בסיכומיו שהיא תתקשה לנהל אורח חיים עצמאי וטיפול על כתפי משפחה בצורה מוגברת יותר, איננה טענת שווא. לכן, אני פוסק לה סך של 1,000 ₪ לחודש מגיל 20 עד לגיל 77 (סוף תוחלת

חייה)

52

התוצאה היא, שהתובעת זכאית לסך כדלקמן: א. סך של 58,500 ₪ עבור ההוצאות עבר עד היום (500 X 117). ב. סך של 32,908 ₪ עבור ההוצאות עד הגעתה לגיל 20 (500 ₪ X מקדם היוון של 65.8168). ג. סך של 274,247 ₪ עבור ההוצאות מגיל 20 עד הגעתה לגיל 77 (1,000 ₪ X מקדם

היוון של X 327.4991 מקדם היוון כפול של שש שנים - 0.8374). סך הכל מגיעה לתובעת אפוא, בראש נזק זה 365,655 ₪ נכונים להיום.

3

הוצאות רפואיות בעבר ובעתיד

5

בסימיו עתר ב"כ התובעת לפסיקת פיצויים בשיעור 30 ₪ לחודש לעבר ולעתיד והציע לפצות את התובעת בפריט זה בסך 50,000 ₪. לעומתו הציעה ב"כ הנתבעת בסיכומיה לפצות את התובעת בראש נזק זה בסך 1,000 ₪ בלבד. לטעמי, יש אמת בדברי ב"כ התובעת כי התובעת תאלץ, בצורה זו או אחרת, להוציא הוצאות שונות על טיפולים רפואיים ותרופות והסכום שנתבע בסך 30 ₪ לחודש אינו מוגזם. ברם, החישוב של סכום זה עבור ההוצאות בעבר ולעתיד מגיע לכדי כ-13,500 ₪ בלבד נכונים להיום, וכך אני פוסק.

12

13

ניכויים

15

מוסכם על שני הצדדים כי מסכום הפיצוי יש לנכות 5,000 ₪ אשר שולמו לתובעת ביום 23.11.98 כתשלום תכוף. מעבר לסכום הזה אין לנכות לתובעת דבר עבור גימלאות המל"ל הפרטנציאליות כביטול, שכן שיעור הנכות שנקבע לה כתוצאה מהתאונה אינו מזכה אותה בגימלאות כל שהן.

19

סיכום

21

לסיכום, מגיעים לתובעת הפיצויים הבאים:

23

א. פקדון אבדן כושר עבודה לעתיד - 248,008 ₪.

ב. פקדון כאב וסבל - 54,754 ₪.

ג. פקדון עזרה לזולת לעבר ולעתיד - 365,655 ₪.

ד. פקדון הוצאות רפואיות בעבר ובעתיד - 13,500 ₪.

28

כל הניכויים נכונים להיום ועליהם יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מהיום ועד התשלום המלא בפועל ויש לנכות מהם את התשלום התכוף כאמור לעיל בתוספת הפרשים כאמור.

31

על תשכומים האמורים יש לשלם לתובעת הוצאות משפט וכן שכ"ט עו"ד בשיעור 13% בצירוף מע"מ כל הסכומים ישולמו לידי הנאמנות של ב"כ התובעת ומהם הוא ינכה את הוצאותיו האישיות, הוצאותיהם של ההורים עד כה כפי שנפסק וכן שכ"ט עו"ד. היתרה תופקד בסניף הבנק שבו צנח ב"כ התובעת את חשבון הנאמנות של משרדו בחשבון בנק ובתכניות פקדון וחשכון אשר ימלשע עליהם מנהל סניף הבנק האמור. סך של 30,000 ₪ מתוך הכספים אשר ישולמו על חשבון ההוצאות העתידיות ועזרת הזולת לעתיד יופקדו בפקדונות שמהם ניתן למשוך כל שנה סכום יחסי עד הצע התובעת לגיל 18. חשבון זה יפתח על שם התובעת ולהוריה יינתן יפוי כח לפעול בחשבון. יתר הכספים יופקדו בחשבונות על שמה של התובעת בלבד וניתן יהיה למשוך מהם רק בהגיע התובעת לגיל 18. בהגיע התובעת לגיל זה, התובעת ו/או הוריה יפנו לבית המשפט לענייני משפחה על מנת לקבל הוראות מתאימות כיצד לנהוג לפי הנסיבות שיהיו באותה עת.

42

ניתן להיום כ"ה בחשוון, תשס"ג (31 באוקטובר 2002) בהעדר הצדדים.

44

המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים.

46

47

48

דוד מינץ, שופט

49

50

נוסת 50 כפוף לשינויי עריכה וניסוח